

JUDr. JAN KNĚŽÍNEK, Ph.D.
MINISTR SPRAVEDLNOSTI ČR

Praha: 22.11.2018
Č.j. MSP-192/2018-OJD-SPZ/4
Počet listů: 5
Přílohy: 5

**Nejvyšší soud
Burešova 20
657 37 Brno**

Věc: obv. zemř. G.B. a obv. S.T., roz. B. - stížnost pro porušení zákona

Přílohy:

- 1) Opis rozsudku Okresního soudu v Děčíně ze dne 5. 12. 1973, č. j. 4 T 629/73 – 55
- 2) Opis rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 15. 1. 1974, č. j. 2 To 772/73 – 74
- 3) Opis sdělení Ministerstva spravedlnosti ČR ze dne 17. 12. 1991, č. j. Mil. 30.199/91-Pr-Z
- 4) Podnět ke stížnosti pro porušení zákona ze dne 26. 12. 2017
- 5) Kopie plné moci pí S.T. udělené JUDr. L.M.

Podle § 266 odst. 1 tr. ř. a § 30 odst. 2 zákona č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o soudní rehabilitaci), podávám ve prospěch obviněných

1/ zemřelého G.B., v době rozsudku ve vazbě ve Věznici MS Liberec, tehdy bytem Západní Berlín

2/ S. T., roz. B., v době rozsudku ve Věznici MS Liberec, tehdy bytem Berlín

stížnost pro porušení zákona

I. ve prospěch obviněné S.T., roz. B. (dále jen obviněná S.B.) proti rozsudku Okresního soudu v Děčíně ze dne 5. 12. 1973, č. j. 4 T 629/73 – 55, kterým byla tato obviněná pravomocně uznána vinnou trestnými činy padělání a pozměňování veřejné listiny podle § 176 odst. 1 tr. zák. (zde i v dalším textu míněn zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, v tehdy účinném znění) a vniknutí na území republiky podle § 110 tr. zák., a

II. ve prospěch obviněného zemř. G.B. proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 15. 1. 1974, č. j. 2 To 772/73 – 74, jako soudu odvolacího, ve věci vedené u Okresního soudu v Děčíně pod sp. zn. 4 T 629/73, kterým byl tento obviněný pravomocně uznán vinným trestným činem padělání a pozměňování veřejné listiny podle § 176 odst. 1 tr. zák. a návodem a pomocí k trestnému činu vniknutí na území republiky podle § 10 odst. 1 písm. b), c) k § 110 tr. zák.

Rozsudkem Okresního soudu v Děčíně ze dne 5. 12. 1973, č. j. 4 T 629/73 – 55, byl obviněný G.B. uznán vinným trestnými činy padělání a pozměňování veřejné listiny podle § 176 odst. 1 tr. zák. (bod a) výroku), návodem a pomocí k trestnému činu padělání a pozměňování veřejné listiny podle § 10 odst. 1 písm. b), c) tr. zák. k § 176 odst. 1 tr. zák. (bod b) výroku) a návodem a pomocí k trestnému činu vniknutí na území republiky podle § 10 odst. 1 písm. b), c) tr. zák. k § 110 tr. zák. (bod c) výroku) a obviněná S.B. byla uznána vinnou trestnými činy padělání a pozměňování veřejné listiny podle § 176 odst. 1 tr. zák. (bod a) výroku) a vniknutí na území republiky podle § 110 tr. zák. (bod b) výroku).

Uvedených trestných činů se obvinění podle výroku o vině dopustili tím, že

„obviněný G.B. dne 30. 9. 1973 při návštěvě své dcery obviněné S.B. v hl. městě NDR Berlíně ji seznámil se svým plánem, jak jí, občance NDR, umožnit ilegální vycestování z této země do Západního Berlína, a po získání jejího souhlasu, dne 3. 10. 1973 na hraničním přechodu NDR – Západní Berlín se obviněná S.B. vydávala za nevlastní sestru K. B., kterou měl obviněný G.B. zapsanou ve svém osobním průkazu, a po oklamání příslušných orgánů přijeli do Západního Berlína, kde obviněný G.B. pořídil obviněné S.B. potřebné fotografie, s nimiž zašli dne 4. 10. 1973 na policejní úřad, kde obviněný G.B. vyplnil žádost o vystavení osobního průkazu občanky Západního Berlína pro K.B., k níž však předložili fotografii obviněné S.B., dne 5. 10. 1973 pak obviněný G.B. vyzvedl na policejním úřadě falešný osobní průkaz ev. č. 2889339, opatřil k němu u Čs. vojenské mise vstupní vízum do ČSSR, pro K. B., a dne 5. 10. 1973 opět převezl obviněnou S.B. zpět do hlavního města NDR, odtud odvezl K.B. do Západního Berlína a znovu se vrátil do Berlína, odkud oba obvinění společně odcestovali mezinárodním rychlíkem dne 6. 10. 1973 do ČSSR v úmyslu pokračovat dále přes NSR do Západního Berlína, přičemž čs. orgánům pasové kontroly se obviněná S. B. již prokázala padělaným osobním průkazem na jméno K.B. jako občanka Západního Berlína a po zjištění nesrovnalostí v osobních dokladech byli oba na nádraží Praha – střed téhož dne zadrženi“.

Za to byli oba obvinění odsouzeni podle § 110 tr. zák., za použití § 35 odst. 1 tr. zák., k úhrnným nepodmíněným trestům odnětí svobody, a to obviněný G. B. ve výměře 11 měsíců a obviněná S. B. ve výměře 6 měsíců, pro jejichž výkon byli oba obvinění podle § 39a odst. 2 písm. a) tr. zák. zařazeni do tehdejší první nápravně výchovné skupiny.

Podle § 57 tr. zák. byl oběma obviněným uložen trest vyhoštění.

Obvinění proti rozsudku odvolání nepodali.

Rozsudek nabyl ve vztahu k obviněné S.B. právní moci u soudu I. stupně dnem 20. 12. 1973.

Na základě odvolání tehdejšího okresního prokurátora v Děčíně, podaného ve prospěch obviněného G.B., ve věci jednal Krajský soud v Ústí nad Labem, který rozsudkem ze dne 15.

1. 1974, č. j. 2 To 772/73 – 74, rozhodl tak, že napadený rozsudek podle § 258 odst. 1 písm. d), odst. 2 tr. ř. ohledně obviněného G.B. zrušil a podle § 259 odst. 3 tr. ř. ve věci sám znovu rozhodl tak, že obviněného G.B. uznal vinným trestným činem padělání a pozměňování veřejné listiny podle § 176 odst. 1 tr. zák. (bod a) výroku) a návodem a pomocí k trestnému činu vniknutí na území republiky podle § 10 odst. 1 písm. b), c) tr. zák. k § 110 tr. zák. (bod b) výroku).

Těchto trestných činů se obviněný G.B. podle výroku o vině dopustil tak, že

„dne 4. 10. 1973 v Západním Berlíně opatřil fotografii své starší dcery S.B., občanky NDR, a tuto předložil k žádosti o vystavení osobního průkazu pro mladší dceru K.B., občanku Západního Berlína, a získal tak téhož dne nepravý osobní průkaz občana Západního Berlína č. 2889333 na jméno K.B., který dne 6. 10. 1973 po vstupu na území ČSSR v Děčíně předal své dceři S., která se tímto falešným osobním průkazem prokázala při pasové kontrole čsl. orgánům“.

Za to byl obviněný G.B. odsouzen podle § 110 tr. zák., s přihlédnutím k § 35 odst. 1 tr. zák., k úhrnnému nepodmíněnému trestu odnětí svobody v trvání 8 měsíců, pro jehož výkon byl zařazen podle § 39a odst. 2 písm. a) tr. zák. do tehdejší první nápravně výchovné skupiny.

Podle § 57 tr. zák. byl obviněnému uložen trest vyhoštění.

Jinak zůstal napadený rozsudek rozhodnutím odvolacího soudu nedotčen.

Podle sdělení Ministerstva spravedlnosti ČR ze dne 17. 12. 1991, č. j. Mil. 30.199/91-Pr-Z, prezident České a Slovenské Federativní Republiky obviněnému G.B. prominul rozhodnutím ze dne 29. 11. 1991 trest vyhoštění, který mu byl uložen rozsudkem Okresního soudu v Děčíně ze dne 5. 12. 1973, sp. zn. 4 T 629/73, ve znění rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 15. 1. 1974, sp. zn. 2 To 772/73.

Rozsudkem Okresního soudu v Děčíně ze dne 5. 12. 1973, č. j. 4 T 629/73 – 55, kterým byla obviněná S.B. pravomocně uznána vinnou trestnými činy padělání a pozměňování veřejné listiny podle § 176 odst. 1 tr. zák. a vniknutí na území republiky podle § 110 tr. zák., byl v neprospěch této obviněné porušen zákon v ustanoveních § 2 odst. 5, odst. 6 tr. ř. v tehdy účinném znění, § 110 tr. zák. a § 176 odst. 1 tr. zák.

Rozsudkem Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 15. 1. 1974, č. j. 2 To 772/73 – 74, kterým byl obviněný G.B. pravomocně uznán vinným trestným činem padělání a pozměňování veřejné listiny podle § 176 odst. 1 tr. zák. a návodem a pomocí k trestnému činu vniknutí na území republiky podle § 10 odst. 1 písm. b), c) tr. zák. k § 110 tr. zák. v tehdy účinném znění, byl v neprospěch tohoto obviněného porušen zákon v ustanoveních § 254 odst. 1 tr. ř. v tehdy účinném znění, § 176 odst. 1 tr. zák. a § 10 odst. 1 písm. b), c) tr. zák. k § 110 tr. zák.

Podle § 2 odst. 5 tr. ř., ve znění účinném do 31. 12. 1993, orgány činné v trestním řízení postupují tak, aby byl zjištěn skutečný stav věci, a při svém rozhodování z něho vycházejí. Objasňují se stejnou pečlivostí okolnosti svědčící proti obviněnému i okolnosti, které svědčí v jeho prospěch, a provádějí v obou směrech důkazy, nevyčkávajíce návrhu stran. Doznání obviněného nezabývá orgány činné v trestním řízení povinností přezkoumat a všemi dosažitelnými prostředky ověřit všechny okolnosti případu.

Podle § 2 odst. 6 tr. ř. pak orgány činné v trestním řízení hodnotí důkazy podle svého vnitřního přesvědčení založeného na pečlivém uvážení všech okolností případu jednotlivě i v jejich souhrnu.

Podle § 254 odst. 1 tr. ř., ve znění účinném do 31. 12. 2001, platilo, že nezamítne-li odvolací soud odvolání podle § 253 tr. ř., přezkoumá zákonnost a odůvodněnost všech výroků rozsudku, proti nimž může odvolatel podat odvolání, i správnost postupu řízení, které předcházelo rozsudku, přihlížející přitom i k vadám, které nebyly odvoláním vytýkány.

Podle § 259 odst. 3 tr. ř. může odvolací soud rozhodnout sám rozsudkem ve věci jen, je-li možno nové rozhodnutí učinit na podkladě skutkového stavu, který byl v napadeném rozsudku správně zjištěn, a popřípadě důkazy provedenými bezprostředně před odvolacím soudem doplněn.

Trestného činu vniknutí na území republiky podle § 110 tr. zák., ve znění účinném do 31. 1. 1990, se dopustil ten, kdo nejsa československým občanem vnikl na území republiky.

Trestného činu padělání a pozměňování veřejné listiny podle § 176 odst. 1 tr. zák., ve znění účinném do 30. 6. 1990, se dopustil ten, kdo padělal veřejnou listinu nebo podstatně změnil její obsah v úmyslu, aby jí bylo užito jako pravé, nebo kdo užil takové listiny jako pravé.

Podle § 10 odst. 1 písm. b) tr. zák. byl účastníkem na dokonaném trestném činu nebo jeho pokusu ten, kdo úmyslně navedl jiného k spáchání trestného činu (návodce).

Podle § 10 odst. 1 písm. c) tr. zák. byl účastníkem na dokonaném trestném činu nebo jeho pokusu ten, kdo úmyslně poskytl jinému pomoc ke spáchání trestného činu, zejména opatřením prostředků, odstraněním překážek, radou, utvrzováním v předsevzetí, slibem přispět po trestném činu (pomocník).

Podle zjištění soudu I. stupně obviněný G.B. odešel v roce 1956 z NDR do NSR a od roku 1966 se zdržoval v Západním Berlíně. V NDR zůstala jeho dcera z prvního manželství, tedy obviněná S.B., která byla vychovávána v dětském domově a v předmětné době se učila v oboru pěstounka pro jesle. Obviněný G.B. se v NSR znovu oženil a z tohoto druhého manželství se mu narodila dcera K.B., která s ním a se svou matkou žila ve společné domácnosti.

Po několika letech nezájmu začal obviněný B. navštěvovat v hl. městě NDR Berlíně dceru, obviněnou S.B., a to velmi pravidelně, zejména od února 1973. Při těchto návštěvách obviněný B. zjistil, že je mu dcera obviněná S.B. nakloněna. Poté, co zjistil ze sdělovacích prostředků, že se některým osobám podařilo dostat se z NDR do Západního Berlína na základě falešných cestovních dokladů, rozhodl se, že i on použije této formy k tomu, aby obviněná S.B. s ním mohla vycestovat natrvalo do Západního Berlína. Dne 30. 9. 1973 při návštěvě obviněné S.B. ji seznámil podrobně s tímto záměrem, a když u ní získal souhlas, přistoupil k realizaci.

Dne 3. 10. 1973 navštívil opět hl. město NDR Berlín se svou dcerou K., kterou rovněž zasvětil do celé záležitosti, a zatímco ta zde zůstala, obviněný B. na hraničním přechodu NDR – Západní Berlín vydával obviněnou S.B. za svoji dceru K., kterou měl zapsanou ve svém osobním průkaze. Po oklamání orgánů pasové kontroly oba obvinění přijeli do Západního Berlína, kde obviněný B. nechal obviněnou S.B. vyfotografovat a pak společně navštívili policejní úřad, kde obviněný B. vyplnil žádost o vystavení osobního průkazu občanky Západního Berlína pro K.B. Při tomto jednání obvinění připojili k žádosti fotografie obviněné S.B.. Obviněný B. pak ještě pro oba opatřil u Čs. vojenské mise v Západním Berlíně vstupní vízum do ČSSR.

Oba obvinění pak přejeli dne 5. 10. 1973 zpět do hl. města NDR Berlína, odkud obviněný B. odvezl dceru K. zpět do Západního Berlína, a znovu se vrátil do hl. města NDR, odtud pak oba obvinění odjízďeli mezinárodním rychlíkem v časných ranních hodinách dne 6. 10. 1973 do ČSSR v úmyslu dostat se přes toto území do NSR a pak do Západního Berlína.

Na hraničním přechodu NDR – ČSSR se obviněná S.B. prokázala orgánům pasové kontroly NDR ještě osobním průkazem občanky NDR, zatímco orgánům pasové kontroly ČSSR již předložila „falšovaný“ průkaz občana Západního Berlína – občanky K.B., jejímž jménem také podepsala vstupní vízum do ČSSR. Při další cestě mezinárodním rychlíkem do Prahy pak obviněný B. uschoval na WC osobní doklady obviněné S.B., vystavené úřady NDR. Protože však orgány čs. pasové kontroly byly zjištěny nesrovnalosti v cestovních dokladech, byli oba obvinění zadrženi téhož dne na nádraží Praha – střed.

Oba obvinění se k trestné činnosti v plném rozsahu doznali a na svoji obhajobu uvedli pouze to, že takovýmto způsobem chtěli řešit své osobní a rodinné problémy. Obvinění se rovněž vzájemně usvědčovali a dále byli usvědčováni i znaleckým posudkem kriminalistického oddělení Krajské správy Ministerstva vnitra v Ústí nad Labem z oboru diagnostiky, z něhož bylo zcela jednoznačně zjištěno, že fotografie, nacházející se v osobním průkazu č. 2889333, vystaveném Policejním úřadem v Západním Berlíně, byla fotografií obviněné S. B.. Dále byla obviněná S.B. usvědčována i československým vstupním vízem, na němž „padělala“ podpis své nevlastní sestry K.B. (resp. podepsala se jejím jménem; o napodobení jejího pravého podpisu podle všeho nešlo).

Soud I. stupně tak vzal za nepochybné, že obviněný G.B. tím, že požádal policejní úřad v Západním Berlíně o vystavení občanského průkazu pro svou dceru K., k čemuž předložil fotografie obviněné S.B., která pak také byla do průkazu vlepena, padělal veřejnou listinu v úmyslu, aby jí bylo užito jako pravé, a dále pak tím, že obviněnou S.B. převezl do Západního Berlína, nechal ji fotografovat, zavedl ji na policejní úřad a svým záměrem jí umožnil vycestování z NDR na základě falešného cestovního dokladu, tedy nepochybně veřejné listiny, jednal jako návodce a pomocník tohoto trestného činu. Dále pak obviněný B. jednal jako návodce a pomocník i ve vztahu k trestnému činu vniknutí na území republiky, když z výše uvedených důvodů umožnil osobě, která nebyla československým občanem, aby „vnikla“ na území republiky. Obviněný byl proto soudem I. stupně uznán vinným trestným činem padělání a pozměňování veřejné listiny podle § 176 odst. 1 tr. zák., návodem a pomocí k trestnému činu padělání a pozměňování veřejné listiny podle § 10 odst. 1 písm. b), c) k § 176 odst. 1 tr. zák. a návodem a pomocí k trestnému činu vniknutí na území republiky podle § 10 odst. 1 písm. b), c) k § 110 tr. zák.

Obviněná S.B. se pak tím, že s obviněným B. podala žádost o vystavení osobního průkazu pro K.B. a připojila k ní vlastní fotografie a pak užila tohoto dokladu jako pravého, podle soudu I. stupně dopustila trestného činu padělání a pozměňování veřejné listiny podle § 176 odst. 1 tr. zák., a tím, že vnikla – nejsouc československým občanem – na území republiky, dopustila se i trestného činu vniknutí na území republiky podle § 110 tr. zák.

Rozsudek soudu I. stupně byl napaden odvoláním okresního prokurátora pouze ohledně obviněného B., a to v jeho prospěch, neboť kvalifikace jednání obviněného B. také jako návodu a pomoci k trestnému činu padělání a pozměňování veřejné listiny podle § 10 odst. 1 písm. b), c) k § 176 odst. 1 tr. zák. byla v rozporu se zákonem, a to vzhledem k tomu, že toto jednání bylo „pokryto“ již uznáním viny obviněného pro dokonání trestný čin padělání a pozměňování veřejné listiny podle § 176 odst. 1 tr. zák.

Okresní prokurátor proto navrhl, aby odvolací soud po zrušení příslušné části rozsudku uznal obviněného B. vinným pouze trestným činem padělání a pozměňování veřejné listiny podle § 176 odst. 1 tr. zák. a návodem a pomocí k trestnému činu vniknutí na území republiky podle § 10 odst. 1 písm. b), c) k § 110 tr. zák. a vyměřil mu trest stejného druhu a ve stejné výměře, jak byl obviněnému uložen již soudem I. stupně.

Po přezkoumání věci odvolací soud uzavřel, že podle jeho přesvědčení zjistil okresní soud správně skutkový stav věci nejen z podrobných výpovědí obviněného G.B. a obviněné S. B.,

kteří se oba plně k zažalovanému skutku doznali a shodně jeho průběh popsali, ale i z úředních záznamů československých orgánů a ze znaleckého posudku z oboru diagnostiky. Ani krajský soud neměl proto pochybnosti o tom, že se věc ze skutkového hlediska stala tak, jak to předtím zjistil okresní soud.

Dále odvolací soud připomenul, že trestného činu padělání a pozměňování veřejné listiny se dopustí ten, kdo padělá veřejnou listinu nebo podstatně pozmění její obsah v úmyslu, aby jí bylo užito jako pravé, nebo kdo takové listiny jako pravé užije. Osobní průkaz, jímž se prokazuje totožnost, byl podle odvolacího soudu nesporně veřejnou listinou, neboť se jednalo o doklad vydaný státním orgánem v rámci jeho pravomoci způsobem k tomu předepsaným, jímž se osvědčoval určitý stav, v tomto případě totožnost osoby.

Jestliže si tedy obviněný G. B. obstaral podvodně vydání osobního průkazu na jméno K. B., přičemž k jeho vydání předložil fotografii jiné osoby, a to obviněné S.B., a vydání průkazu, který neosvědčoval pravou totožnost osoby, takto dosáhl v úmyslu, aby se jím obviněná S. B. mohla prokazovat jakožto K.B., naplnil skutkovou podstatu trestného činu padělání a pozměňování veřejné listiny podle § 176 odst. 1 tr. zák. Potud tedy bylo podle odvolacího soudu rozhodnutí okresního soudu správné.

Stejně tak správně okresní soud právně posoudil skutečnost, že obviněný B. tento doklad předal své dceři S. s tím, aby se jím prokázala československé pasové kontrole, což tato také učinila, oklamala tak tyto orgány a dostala se na území ČSSR, a to jako návod a pomoc k trestnému činu vniknutí na území republiky podle § 10 odst. 1 písm. b), c) k § 110 tr. zák.

Naproti tomu však nebylo již na místě, aby u obviněného G.B. bylo navíc užito ještě právní kvalifikace podle § 10 odst. 1 písm. b), c) k § 176 odst. 1 tr. zák., neboť to, že padělaná listina byla předána k užití jinému, již bylo konsumováno skutkovou podstatou dokonání trestného činu padělání a pozměňování veřejné listiny podle § 176 odst. 1 tr. zák.

Odvolací soud proto jednání obviněného B. kvalifikoval toliko jako trestný čin padělání a pozměňování veřejné listiny podle § 176 odst. 1 tr. zák. a návod a pomoc k trestnému činu vniknutí na území republiky podle § 10 odst. 1 písm. b), c) tr. zák. k § 110 tr. zák.

Ze shora uvedených soudních rozhodnutí vyplývá, že oba soudy při vyvozování skutkových zjištění vycházely z výpovědi obviněného B. a obviněné S.B. a dále i z úředních záznamů československých orgánů a ze znaleckého posudku z oboru diagnostiky.

Je zároveň zřejmé, že těmito důkazy vzaly oba soudy za prokázané to, že po předchozí dohodě obviněných v úmyslu vyřešit své osobní a rodinné problémy, tedy umožnit obviněné S.B. pobyt v Západním Berlíně u rodiny jejího otce – obviněného G.B., nejprve obvinění předložili dne 4. 10. 1973 v Západním Berlíně na příslušném policejním úřadu žádost o vystavení osobního průkazu občanky Západního Berlína pro K.B., druhou dceru obviněného B., když k žádosti byly připojeny fotografie obviněné S.B., v důsledku čehož byl tímto úřadem vystaven osobní průkaz K.B. ev. č. 2889339, kterým se obviněná S.B. prokázala na československých hranicích při kontrole v mezinárodním rychlíku při zamýšlené cestě přes bývalou ČSSR a NSR do Západního Berlína.

S právními závěry, vyjádřenými ve výrocích o vině stran obviněné S.B. v rozsudku soudu I. stupně a stran obviněného B. v rozsudku odvolacího soudu, se však nelze ztotožnit.

Oba soudy předně učinily závěr, že jednáním obviněného G.B. byl spáchán trestný čin padělání a pozměňování veřejné listiny podle § 176 odst. 1 tr. zák., neboť „padělal“ veřejnou listinu v úmyslu, aby jí bylo použito jako pravé, přičemž obviněná S.B. se téhož trestného činu dopustila tím, že „padělanou“ listinu následně jako pravou použila.

Domnívám se, že osobní průkaz ev. č. 2889339, vystavený na jméno K.B., nebyl padělanou listinou ve smyslu ustanovení § 176 odst. 1 tr. zák. O takovou padělanou listinu by se mohlo jednat pouze za situace, kdy by došlo k vyhotovení nepravé listiny (nepravého osobního průkazu) takové povahy, která by měla za účel vyvolat dojem listiny (osobního průkazu) vydané předpokládaným způsobem příslušným orgánem. V projednávaném případě se nepochybně jednalo o osobní průkaz, který byl podle učiněných skutkových zjištění vydán v předepsané proceduře k tomu příslušným orgánem – Policejním úřadem v Západním Berlíně, tj. osobní průkaz ev. č. 2889339, vystavený na jméno K.B., byl pravou veřejnou listinou, a to i za situace, že obviněný B. pro vystavení předmětného dokladu poskytl nepravdivé informace (v daném případě poskytl fotografii jiné osoby, než pro kterou měl být pravý doklad vydán). Takové jednání obviněného B. vůči příslušnému policejnímu úřadu bylo nepochybně jednáním protiprávním, nicméně výsledkem takového postupu nebylo vydání padělaného dokumentu a jeho pozdější užití obviněnou S.B. tak nemohlo být posouzeno jako užití padělané veřejné listiny jako pravé ve smyslu ustanovení § 176 odst. 1 tr. zák.

V návaznosti na shora uvedené je nutno doplnit, že skutková podstata trestného činu podle § 176 odst. 1 tr. zák. nebyla naplněna ani v další své variantě, tedy změnou obsahu veřejné listiny, neboť skutkové závěry obou soudů vyvozené z provedených důkazů jednoznačně vyloučily možnost, že by obvinění teprve po vydání dokladu pro K.B. nějaký zásah do uvedeného dokumentu provedli, např. právě výměnou fotografie držitelky dokladu za fotografii obviněné S.B..

Za dané situace tak nebylo možno v jednání obou obviněných spatřovat naplnění zákonných znaků trestného činu padělání a pozměňování veřejné listiny podle § 176 odst. 1 tr. zák.

Především však oba soudy nevěnovaly dostatečnou pozornost okolnostem, za kterých obviněný G.B. takto při žádosti o vydání dokladu pro K.B. postupoval, a nedocenily jím tvrzený, nepochybně silný motiv, tj. umožnit obviněné S.B. pobyt u své rodiny v Západním Berlíně, když zároveň z jeho obhajoby vyplynulo, aniž by byla tato obhajoba vyvrácena, že tohoto spojení rodiny nebylo možno dosáhnout legální cestou, a proto obviněnému nezbylo, než vyjít z informací o tom, že se některým osobám podařilo dostat z NDR do Západního Berlína na základě „falešných“ cestovních dokladů.

Z uvedeného je tak zřejmé, že pokud se obviněná S.B. při kontrole v mezinárodním rychlíku na hranicích ČSSR československým pasovým orgánům prokázala osobním průkazem své sestry K.B., stalo se tak jednoznačně v úmyslu pokračovat v cestě přes ČSSR a NSR dále do Západního Berlína, neboť právě uvedený postup měl vést k dosažení kýženého vstupu na území Západního Berlína a možnosti žít s rodinou svého otce – obviněného G.B..

Nelze proto souhlasit s tím, že oba soudy to, že obviněný B. předal předmětný doklad dceři obviněné S.B. s tím, aby se jím prokázala československé pasové kontrole, což tato učinila, oklamala tyto orgány a dostala se na území ČSSR, mechanicky bez dalšího posoudily v případě obviněné S.B. jako trestný čin vniknutí na území republiky podle § 110 tr. zák. a v případě obviněného G.B. jako návod a pomoc k trestnému činu vniknutí na území republiky podle § 10 odst. 1 písm. b), c) tr. zák. k § 110 tr. zák. (navíc když návod podle § 10 odst. 1 písm. b) tr. zák. jako závažnější forma účastenství na trestném činu již v sobě zahrnoval i pomoc podle § 10 odst. 1 písm. c) tr. zák.).

Zájmy chráněnými ustanovením § 110 tr. zák. byly především bezpečnost republiky, její právo na ochranu před pobytem nežádoucích cizinců na jejím území a její právo na veřejný pořádek v oblasti pobytu cizinců na území ČSSR, přičemž vniknutím podle § 110 tr. zák. se tak rozuměl zpravidla vstup za takových okolností, z nichž bylo lze usoudit, že pachatel hodlá na území ČSSR nekontrolovatelně pobývat.

V průběhu řízení před soudem I. stupně bylo prokázáno, že primárním cílem obviněných nebylo vniknout na území republiky a nezákonně a nekontrolovaně zde pobývat, ale územím republiky pouze projet a pokračovat v cestě dále do NSR a Západního Berlína. Pokud soud I. stupně označil postup obviněných při překročení hranic ČSSR za „rafinovaný“, bylo lze spíše konstatovat, že obvinění zvolili naopak transparentní jízdu mezinárodním rychlíkem s podrobením se řádné pasové kontrole, při které se sice obviněná vydávala za svoji sestru K. B., k čemuž jí obviněný B. obstaral doklad vydaný na jméno této osoby, nicméně jak v rámci obhajoby zaznělo, oba obvinění tak jednali jenom proto, že neměli jinou možnost, jak dosáhnout spojení své rodiny, neboť jiný legální způsob v té době pro ně neexistoval (a opak nebyl v průběhu důkazního řízení prokázán). Oba obvinění se k motivu svého jednání i k jeho provedení v plném rozsahu doznali, přičemž obviněná S.B. se navíc tohoto jednání dopustila ve věku blízkém mladistvým. Všechny tyto skutečnosti nasvědčovaly tomu, že i kdyby soudy nadále trvaly na naplnění formálních znaků trestného činu vniknutí na území republiky podle § 110 tr. zák., jednáním obviněné S.B., resp. účastenství na něm podle § 10 odst. 1 písm. b), c) tr. zák. k § 110 tr. zák. jednáním obviněného G.B., musely by zároveň uzavřít, že materiální stránka uvedených trestných činů konkrétním jednáním naplněna nebyla.

Stížnost pro porušení zákona je ovšem podávána rovněž podle § 30 odst. 2 zákona o soudní rehabilitaci, neboť lze mít za to, že zákon byl porušen i z důvodů uvedených v § 1 odst. 1, odst. 2 zákona o soudní rehabilitaci.

Podle § 1 odst. 1 zákona o soudní rehabilitaci je účelem tohoto zákona zrušit odsuzující soudní rozhodnutí za činy, které v rozporu s principy demokratické společnosti respektující občanská politická práva a svobody zaručené ústavou a vyjádřené v mezinárodních dokumentech a mezinárodních právních normách zákon označoval za trestné, umožnit rychlé přezkoumání případů osob takto protiprávně odsouzených v důsledku porušování zákonnosti na úseku trestního řízení, odstranit nepřiměřené tvrdosti v používání represe, zabezpečit neprávem odsouzeným osobám společenskou rehabilitaci a přiměřené hmotné odškodnění a umožnit ze zjištěných nezákonností vyvodit důsledky proti osobám, které platné zákony vědomě nebo hrubě porušovaly.

Podle § 1 odst. 2 zákona o soudní rehabilitaci činy, které směřovaly k uplatnění práv a svobod občanů zaručených ústavou a vyhlášených ve Všeobecné deklaraci lidských práv a v navazujících mezinárodních paktech o občanských a politických právech, byly československými trestními zákony prohlášeny za trestné v rozporu s mezinárodním právem a mezinárodnímu právu odporovalo také jejich trestní stíhání a trestání.

K tomu lze poukázat na skutečnost, že i v době rozhodování soudů obou stupňů nebyl s ohledem na znění čl. 33 Ústavy (Ústavní zákon č. 100/1960 Sb.) ani při naplnění pojmu „vniknutí“ čin posuzován jako trestný podle § 110 tr. zák., jestliže důvodem k němu bylo hledání azylu osobou cizího státu z důvodu politické perzekuce za hájení zájmů pracujícího lidu, za účast na národně osvobozené boji, za vědeckou a uměleckou tvorbu nebo za činnost na obranu míru, čemuž jistě bylo možno postavit na roveň i naplňování práva podle čl. 13 odst. 2 Všeobecné deklarace lidských práv, tj. že každý má právo opustit kteroukoli zemi, i svoji vlastní, a vrátit se do své země. V projednávaném případě pak za účelem spojení rodiny, tj. přirozené a základní jednotky společnosti, která má nárok na ochranu ze strany společnosti a státu, jak je rovněž uvedeno ve Všeobecné deklaraci lidských práv, konkrétně v čl. 16 odst. 3.

S ohledem na shora uvedené lze tedy mít za to, že

rozsudkem soudu I. stupně, kterým byla obviněná S.B. uznána vinnou trestnými činy padělání a pozměňování veřejné listiny podle § 176 odst. 1 tr. zák. a vniknutí na území republiky podle

§ 110 tr. zák., byl porušen zákon v neprospěch obviněné v ustanoveních § 2 odst. 5, odst. 6 tr. ř., § 176 odst. 1 tr. zák. a § 110 tr. zák.,

a rozsudkem odvolacího soudu, kterým byl obviněný G.B. uznán vinným trestným činem padělání a pozměňování veřejné listiny podle § 176 odst. 1 tr. zák. a návodem a pomocí k trestnému činu vniknutí na území republiky podle § 10 odst. 1 písm. b), c) tr. zák. k § 110 tr. zák., byl porušen zákon v neprospěch obviněného v ustanoveních § 254 odst. 1 tr. ř., § 259 odst. 3 tr. ř., § 2 odst. 5, odst. 6 tr. ř., § 176 odst. 1 tr. zák. a § 10 odst. 1 písm. b), c) tr. zák. k § 110 tr. zák. a v řízení jemu předcházejícím, především rozsudkem soudu I. stupně v ustanoveních § 2 odst. 5, odst. 6 tr. ř., § 176 odst. 1 tr. zák., § 10 odst. 1 písm. b), c) tr. zák. k § 176 odst. 1 tr. zák. a § 10 odst. 1 písm. b), c) tr. zák. k § 110 tr. zák.

Na základě výše uvedených skutečností **n a v r h u j i**, aby Nejvyšší soud ČR:

1. Podle § 268 odst. 2 tr. ř. vyslovil, že

a) rozsudkem Okresního soudu v Děčíně ze dne 5. 12. 1973, č. j. 4 T 629/73 – 55, kterým byla obviněná S.B. pravomocně uznána vinnou trestnými činy padělání a pozměňování veřejné listiny podle § 176 odst. 1 tr. zák. a vniknutí na území republiky podle § 110 tr. zák., byl porušen zákon v neprospěch obviněné S. B. v ustanoveních § 2 odst. 5, odst. 6 tr. ř., § 176 odst. 1 tr. zák. a § 110 tr. zák., a

b) rozsudkem Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 15. 1. 1974, č. j. 2 To 772/73 – 74, kterým byl obviněný G.B. uznán vinným trestným činem padělání a pozměňování veřejné listiny podle § 176 odst. 1 tr. zák. a návodem a pomocí k trestnému činu vniknutí na území republiky podle § 10 odst. 1 písm. b), c) tr. zák. k § 110 tr. zák., byl porušen zákon v neprospěch obviněného G. B. v ustanoveních § 254 odst. 1 tr. ř., § 259 odst. 3 tr. ř., § 2 odst. 5, odst. 6 tr. ř., § 176 odst. 1 tr. zák. a § 10 odst. 1 písm. b), c) tr. zák. k § 110 tr. zák., a v řízení jemu předcházejícím, především rozsudkem Okresního soudu v Děčíně ze dne 5. 12. 1973, č. j. 4 T 629/73 – 55, rovněž v neprospěch obviněného G.B. v ustanoveních § 2 odst. 5, odst. 6 tr. ř., § 176 odst. 1 tr. zák., § 10 odst. 1 písm. b), c) tr. zák. k § 176 odst. 1 tr. zák. a § 10 odst. 1 písm. b), c) tr. zák. k § 110 tr. zák.;

2. podle § 269 odst. 2 tr. ř. obě tato napadená rozhodnutí v celém rozsahu zrušil, a to včetně všech dalších rozhodnutí na zrušená rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu;

3. a dále postupoval podle § 270 odst. 1 tr. ř.

Nejvyšší soud rozhodl pod sp. zn.: [3 Tz 42/2018](#)